

PM Rotel IX (Dnr KS 2020/294)

Ändring i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2017:7) om kemiska produkter och biotekniska organismer - nya föreskrifter om uppgiftsskyldighet

Remiss från Kemikalieinspektionen

Remisstid den 14 maj 2020

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Katarina Luhr anför följande.

Ärendet

Genom ändringar av det s.k. europeiska avfallsdirektivet (2008/98/EG) år 2018 har det införts krav på medlemsstaterna i den Europeiska Unionen att vidta ett antal åtgärder för att förebygga avfallsgenerering. Det har bland annat införts krav på att leverantörer av varor ska tillhandahålla information om särskilt farliga ämnen i varorna. Informationen ska lämnas till Europeiska kemikaliemyndigheten (Echa) och registreras i en databas som myndigheten tillhandahåller. Syftet är att bidra till utvecklingen av giftfria materialkretslopp genom att främja en minskning av halten av farliga ämnen i material och produkter.

Miljödepartementet har utrett hur dessa ändringar kan genomföras i svensk rätt och föreslagit att Kemikalieinspektionen (KemI) ges bemyndigande att genomföra bestämmelserna i avfallsdirektivet som gäller registrering av särskilt farliga ämnen i varor. I den aktuella remissen lämnar KemI genom en promemoria förslag till implementering av dessa bestämmelser i myndighetens föreskrifter (KIFS 2017:7) om kemiska produkter och biotekniska organismer. Förslaget är att införa ett nytt kapitel, ”12 kap. Uppgiftsskyldighet” i föreskriften (KIFS 2017:7). Vidare har CLP-förordningen¹ ändrats och det har införts nya krav på rapportering av uppgifter till utsedda organ som ansvarar för insatser i nödsituationer där människors hälsa hotas. I Sverige är Giftinformationscentralen det utsedda organet. Bestämmelser om hur denna rapportering ska ske återfinns också i det förslagna nya kapitlet.

Sammantaget ska bestämmelserna, i båda delarna, uppfyllas genom att aktuella företag/verksamheter rapporterar i en databas som Echa tillhandahåller.

¹ CLP, [Europaparlamentets och rådets förordning \(EG\) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar.](#)

Tillsynsansvaret avseende införandet av rapporteringskraven föreslås ligga på Kemikalieinspektionen och kommunerna, vilket bedöms påverka kommunens ekonomi och organisation.

Kemikalieinspektionen har skickat remissen till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB, som i sin tur har remitterat ärendet till dotterbolaget Stockholms Vatten och Avfall AB. På grund av den korta remisstiden har miljöförvaltningen besvarat remissen med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret ser positivt på förslaget men efterfrågar ett förtydligande avseende den del av tillsynsansvaret som föreslås läggas på kommunen, då förändringen kommer att påverka kommunens ekonomi och organisation.

Miljöförvaltningen tillstyrker förslaget i stort men efterfrågar kompletteringar, bland annat avseende hur tillsynsansvaret är tänkt att fördelas mellan Kemikalieinspektionen och kommunerna.

Stockholms Stadshus AB bedömer att förslaget kommer att kunna bidra till mer kvalificerad identifiering och klassificering av insamlat material utan att medföra några nya krav på avfallsaktörerna.

Mina synpunkter

Jag ser positivt på Kemikalieinspektionens förslag till ändringar i föreskrifter avseende uppgiftsskyldigheten inom avfallsområdet.

Att skapa en god, effektiv och hållbar avfallshantering är centralt, inte minst för en växande stad med höga ambitioner för hållbarhet som Stockholm. Stockholms stad har under en längre tid bedrivit ett aktivt och ambitiöst arbete för att bland annat öka källsorteringen av avfall, minska avfallsmängder och öka insamlingen av matavfall.

Ändringarna i avfallsdirektivet innebär bland annat en förbättrad spårbarhet av varor som innehåller särskilt farliga ämnen, genom ökade krav på leverantörerna. Det är i sig mycket positivt för miljön och de företag och medborgare som köper dessa produkter.

Kemikalieinspektionen föreslår i de ändrade föreskrifterna att tillsynsansvaret ska delas mellan myndigheten och kommunerna, dock inte specifikt hur ansvarsfördelningen är tänkt att se ut – något som också påpekas av stadens remissinstanser. Då ett utökat tillsynsansvar påverkar både kommunernas ekonomi och organisation behöver detta förtydligas, och jag hänvisar i denna fråga till miljöförvaltningens detaljerade tjänsteutlåtande.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 13 maj 2020

KATARINA LUHR

Bilagor

1. PM Ändring KIFS 2017:7
2. Konsekvensanalys rapportering GIC
3. Konsekvensanalys SCIP-databasen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Under 2018 genomfördes ändringar på Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/08/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv, det så kallade avfallsdirektivet. Ändringarna medför att krav införs på medlemsstaterna om att vidta åtgärder för att förebygga generering av avfall. Åtgärderna innebär bland annat att leverantörer av varor ska tillhandahålla information om särskilt farliga ämnen i varorna. Med leverantör av vara avses varje producent eller importör av en vara, distributör eller annan aktör i distributionskedjan som släpper ut en vara på marknaden.

Informationen ska sedan registreras i en databas som Europeiska kemikaliemyndigheten (Echa) tillhandahåller. Målet med ändringarna är att bidra till utvecklingen av giftfria materialkretslopp genom främjandet av minskade halter av farliga ämnen i material och produkter.

Miljödepartementet har i promemorian Genomförande av reviderade direktiv på avfallsområdet (dnr M2019/01776/R), utrett hur ändringarna kan genomföras i svensk rätt. Utifrån utredning föreslås att Kemikalieinspektion ska få ett bemyndigande att genomföra bestämmelserna i avfallsdirektivet som gäller registrering av särskilt farliga ämnen i varor.

I remissen ges förslag till implementering av bestämmelserna i Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2017:7) om kemiska produkter och biotekniska organismer. Förslagets implementerande förutsätter att Kemikalieinspektion ges ett bemyndigande att besluta om föreskrifter enligt vad som föreslås i remissen.

Ändringar i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 har medfört att nya krav införts på rapportering av uppgifter till utsedda organ som ansvarar för insatser i nödsituationer där människors hälsa hotas. Giftinformationscentralen är utsett svenskt organ. Remissen innehåller förslag till reglering för genomförandet av rapporteringen.

Den beslutade ändringen i avfallsdirektivet utgör betungande krav som träffar ett stort antal aktörer av varierande storlek och med olika roller. Tillsynsansvaret avseende införandet av rapporteringskraven kommer ligga på Kemikalieinspektionen och kommunerna och kommer innebära ytterligare kontrollpunkter och arbetsinsatser.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholms Stadshus AB, som har i sin tur remitterat ärendet till dotterbolaget Stockholms Vatten och Avfall AB. På grund av den korta remisstiden har miljöförvaltningen besvarat remissen med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 april 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Av kommunfullmäktiges budget 2020 framgår att arbetet för miljö och klimat ska göra tydliga avtryck inom alla politiska områden och stadens egna verksamheter ska gå före för att visa vägen i arbetet för en klimatsmart och hållbar stad. Vidare anges att staden ska arbeta för ett resurssmart Stockholm i enlighet med EU:s avfallshierarki. Där det är möjligt ska avfallet återanvändas, eller i annat fall material- eller energiåtervinnas.

Stadsledningskontoret ser positivt på att förslaget ämnar bidra till utvecklingen av giftfria materialkretslopp genom främjandet av minskade halter av farliga ämnen i material och produkter. Stadsledningskontoret konstaterar att tillsynsansvaret kommer ligga på Kemikalieinspektionen och kommunerna, vilket kommer påverka stadens ekonomi och organisation. I vilken utsträckning kommunerna kommer påverkas av det tillkommande tillsynsansvaret framgår inte och stadsledningskontoret anser att detta behöver förtydligas.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 april 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Miljöförvaltningen tillstyrker förslaget i stort men några frågetecken finns. En väg att rapportera, dvs att företagen kan uppfylla sin skyldighet under två regelverk, underlättar för verksamheterna och därutöver är det positivt att uppgifterna i SCIP-databasen (Substances of Concern In Products) är tänkta att bli allmänna – varför tillsynsmyndigheterna kan få ökad kunskap om varor med SVHC-ämnen (substances of very high concern) och använda information från databasen i tillsynen. Tillsynsansvaret kommer ligga på Kemikalieinspektionen (KemI) och kommunerna. Initialt kommer Kemikalieinspektionen utarbeta en tillsynsvägledning. För den löpande tillsynen kommer det innebära ytterligare kontrollpunkter och arbetsinsatser för Kemikalieinspektionen och kommunerna. För hur stor del av dessa företag som tillsynsansvaret kommer ligga på kommunerna går inte att utläsa ut förslaget, vilket är en brist. Det finns inte heller beskrivet hur tillsynsansvaret kommer vara fördelat mellan KemI och kommunerna.

Under antagande av att uppdelningen av tillsynen är densamma som idag inom varutillsynen – att kommunerna har tillsynsansvar över de företag som köper varor av svenska leverantörer medan KemI har tillsynen över primärleverantörer inställer sig frågan hur detta förhåller sig till kedjor, som Clas Ohlson, Rusta m. fl. I detta sammanhang borde det vara tillräckligt att de centralt rapporterar dessa uppgifter till databasen och att rapporteringsskyldigheten inte åvilar varje butik. Med en sådan ordning minskar antalet företag som kommunerna skulle ha ett utökat tillsynsansvar över drastiskt. Det torde dessutom vara till fördel för de berörda företagen som på så vis kan få en enklare och mindre kostsam hantering än om varje kommun behöver genomföra denna debiterbara tillsyn. Det skulle, mot bakgrund av ovanstående, vara önskvärt att det förtydligas kring vilka företag som kommunerna skulle få tillsynsansvar över.

I underlaget anges att ”De som undantas från skyldigheten att lämna information är alltså distributörer som enbart tillhandahåller varor till konsumenter.” Miljöförvaltningen önskar ett förtydligande även i denna del - finns det en sådan självklar grupp av distributörer som absolut inte säljer även till t.ex. yrkesmässiga användare? Svårt för distributörer att veta om köparen är konsument eller ”mottagare av en vara”. Sen är det positivt att uppgifterna i SCIP-databasen är tänkta att bli allmän och tillsynsmyndigheten därifrån kan få ökad kunskap om varor med SVHC-ämnen och förhoppningsvis använda information från databasen i tillsynen

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 7 april 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen ställer sig till fullo bakom Stockholm Vatten och Avfalls remissvar och har inget övrigt att tillägga.

Underremiss

Stockholm Vatten och Avfall AB

Stockholm Vatten och Avfall tolkar det som att de förändrade rapporteringsrutiner som föreslås främst rör producenter, importörer, distributörer och detaljhandel. Införandet av den nya Echa-databasen bedöms inte medföra några nya krav på avfallsaktörer som samlar in, separerar, sorterar, upparbetar och återvinner avfall. Avfallsaktörer kan däremot nyttja informationen i databasen och med hjälp av informationen om varor göra mer kvalificerad identifiering, bedömning och klassificering av insamlat material och avfall som ska behandlas eller på annat sätt avsättas och cirkuleras.